biBUŁa

Biuletyn Informacyjny BUŁ

nr 4/2010 (38)

"Łatwiej jest mieć kilka własnych książek niż jedno własne zdanie"
Stanisław Jerzy Lec

Ludzie książki, którzy zginęli pod Smoleńskiem

W katastrofie lotniczej pod Smoleńskiem 10 kwietnia wśród niemal stu ofiar wielkiej tragedii zginęły też osoby związane z naszym środowiskiem.

Tomasz Merta, (ur. w 1965 roku), historyk myśli politycznej i publicysta, od 4 listopada 2005 roku był podsekretarzem stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego, pełnił też funkcję generalnego konserwatora zabytków. Był chyba jedynym wiceministrem, który zachował swą funkcję po zmianie koalicji rządowej po wyborach w 2007 roku i pełnił ją dotychczas. Do jego obowiązków ministerialnych należała ochrona polskiego dziedzictwa kulturowego za granicą, a także koordynacja i promocja czasopiśmiennictwa oraz ochrona rynku książki i czasopism, jak również nadzór nad działalnością Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych. Szczególnie w pierwszych dwóch latach jego pracy w ministerstwie utrzymywał bliskie kontakty z środowiskiem książki, ale i potem znajdowaliśmy u niego zrozumienie wielu problemów pojawiających się na rynku książki. Dodajmy jeszcze, że przed objęciem funkcji ministerialnej był konsultantem merytorycznym w Centrum Edukacji Obywatelskiej, gdzie współtworzył liczne programy nauczania i podręczniki do wiedzy o społeczeństwie, historii i przedsiębiorczości. Był też współautorem metodycznych poradników dla nauczycieli oraz współautorem i współredaktorem książek publicystycznych "Pamięć i odpowiedzialność" (2005) oraz "W obronie zdrowego rozsądku" (2000). W latach 1996-1999 był członkiem zespołu redakcyjnego "Res Publiki Nowej", a w okresie 1996-2000 polskim korespondentem "East European Constitutional Review", a w latach 2000-2002 redaktorem naczelnym "Kwartalnika Konserwatywnego". Publikował także w "Znaku", "Życiu", "Rzeczpospolitej", "Gazecie Wyborczej", "Przeglądzie Politycznym", "Więzi", "Newsweeku" i w "Ozonie".

Arkadiusz "Aram" Rybicki (ur. w 1953 roku), polityk, działacz społeczny i samorządowy, od 2005 roku poseł na Sejm. Był legendą opozycji na Wybrzeżu. Od 1979 działał w Ruchu Młodej Polski, redagował wydawane w drugim obiegu czasopismo "Bratniak". W sierpniu 1980 roku pomagał strajkującym robotnikom Wybrzeża i wspólnie z Maciejem Grzywaczewskim (późniejszym dyrektorem Programu I TVP) spisał na tablicy 21 postulatów Międzyzakładowego Komitetu Strajkowego. W 2003 tablica z postulatami została przez UNESCO wpisana na listę światowego dziedzictwa kulturalnego "Pamięć Świata". W 1981 roku kierował agencją prasową Biura Informacji Prasowej Krajowej Komisji Porozumiewawczej NSZZ "Solidarność". W latach osiemdziesiątych pracował w Bibliotece Gdańskiej PAN, a także w redakcji "Przeglądu Katolickiego". Od 1999 do 2001 był podsekretarzem stanu w ministerstwie kultury i dziedzictwa narodowego odpowiedzialnym za współpracę z zagranicą i integrację europejską. W tym czasie nadzorował przygotowania do polskiego wystąpienia na Targach Książki we Frankfurcie w 2000 roku jako gościa honorowego. Brał udział w konferencji prasowej w czerwcu 2000 roku we frankfurckiej Deutsche Nationalbibliothek, gdy prezentowaliśmy nasz program towarzyszący. Zapamiętaliśmy go wtedy jako kompetentnego i życzliwego urzędnika państwowego, który uważał, że jego zadaniem jest pełna pomoc zespołowi organizacyjnemu. Był też autorem wielu publikacji z zakresu historii, polityki i kultury oraz scenariuszy filmów dokumentalnych.

Ks. prof. Ryszard Rumianek, (ur. 1947), od pięciu lat rektor Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego, profesor biblistyki i pasjonat ksiąg biblijnych. Opublikował wiele książek i artykułów biblijnych, między innymi "Wizje pomyślności w Księdze Ezechiela" i "Motyw miłości cudzołożnej w Ez 16 i 23". Wspierał działania wydawców akademickich, wspomagał organizację i patronował wystawom publikacji naukowych i akademickich zagranicą organizowanych przez Stowarzyszenia Wydawców Szkół Wyższych, a także wspomagał organizatorów Targów Książki Akademickiej i Naukowej Academia. Z wielkim zaangażowaniem organizował też pielgrzymki do Ziemi Świętej, podczas których dzielił się z ich uczestnikami swą ogromną wiedzą o świecie biblijnym. Opublikował dwa przewodniki po Ziemi Świętej.

Krystyna Bochenek, (ur. 1953), od 2007 roku wicemarszałek Senatu, twórczyni i wieloletnia organizatorka ogólnopolskiego Dyktanda, narodowej klasówki z ortografii. W Senacie była od trzech kadencji. Jak czytamy w serwisie gazeta.pl, była "parlamentariuszką" polskiego języka - nie parlamentarzystką, ale właśnie "parlamentariuszką": jego wysłanniczką na najtrudniejsze odcinki. Dzięki niej język polski miał we władzach swojego przedstawiciela. Dzięki niej Senat ogłosił rok 2006 Rokiem Języka Polskiego. Zorganizowała też Festiwal Języka Polskiego, w którym wzięło udział 5000 osób. W ubiegłym roku spotkała się z delegacją ludzi książki - przedstawicieli księgarzy i wydawców, którzy przedłożyli jej projekt ustawy o książce. Podjęła starania do wprowadzenia tego projektu w życie, jednak nie był to dobry czas dla tej koncepcji.

Andrzej Przewoźnik (ur. w 1963 roku), od 1992 roku sekretarz Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa. Jego dziełem było otwarcie w poprzedniej dekadzie cmentarzy wojskowych ofiar Zbrodni Katyńskiej. Absolwent historii na Uniwersytecie Jagiellońskim. Był autorem wielu publikacji i artykułów o charakterze naukowym oraz redaktorem naczelnym historycznego czasopisma "Niepodległość". Wspólnie z prof. Adamem Strzemboszem w 1999 roku opublikował książkę "Generał Nil" o gen. Auguście Emilu Fieldorfie.

Ks. Roman Indrzejczyk, prezydencki kapelan, przyjaciel rodziny Kaczyńskich. Był bardzo otwarty na naszych starszych braci w wierze, gdy był proboszczem na warszawskim Żoliborzu, tam odbywało się Święto Tory. Kapłan archidiecezji warszawskiej od 1956 roku. Przez 20 lat kapelan szpitala psychiatrycznego w Tworkach i proboszcz tamtejszej parafii, przez następne 18 lat, do przejścia na emeryturę, proboszcz parafii Dzieciątka Jezus na Żoliborzu. Wieloletni krajowy duszpasterz służby zdrowia. Ale też i poeta. Opublikował, jednak tylko dzięki zdecydowanej pomocy parafian, kilka tomików wierszy, gdyż sam nie przywiązywał do ich druku wielkiego znaczenia. Przed dwoma laty udzielił wywiadu naszemu "Magazynowi Literackiemu KSIĄŻKI", w którym z wielką skromnością powiedział ledwie kilka słów o swojej twórczości.

Na końcu wspomnijmy o jeszcze jednej ofierze sobotniej tragedii - o **ks. Józefie Jońcu** SP, którego list w obronie Stowarzyszenia "Parafiada" i opublikowanej przez to stowarzyszenie antologii poezji dla dzieci "Mów do mnie wierszem" zamieściliśmy dzień przed jego śmiercią - w piątek 9 kwietnia w naszym portalu. Nikt nie podejrzewał, że może być to ostatnie publiczne wystąpienie tego księdza - wydawcy.

(pd), fot. (fot. Danuta Matloch, Piotr Dobrołęcki)
źródło http://rynek-ksiazki.pl/aktualnosci/narodowa-zaloba_22563.html

Ewa Bąkowska, kustosz Biblioteki Jagiellońskiej, kierownik Oddziału Informacji Naukowej i Katalogów BJ, wnuczka gen. Mieczysława Smorawińskiego.
Źródło: http://www.bj.uj.edu.pl/

BUŁ w 2009 - statystyka

Podsumowanie obejmuje stan księgozbioru, udostępnianie, współpracę BUŁ katalogiem centralnym NUKAT i z innymi instytucjami oraz inne tematy, które, jak nam się wydaje, mogą zainteresować zarówno naszych czytelników jak i bibliotekarzy.

1. Stan księgozbioru

Księgozbiór BUŁ powiększył się w roku ubiegłym o 46474 wol. i liczy obecnie 2 074 768 wol. Katalog komputerowy zawierał według stanu na 1 stycznia 2009 roku 309492 tytuły, w tym 12145 tytułów czasopism. Był to rekordowy wzrost ogólnej liczby opisów bibliograficznych, bo aż o 56900. Poniższa tabela ilustruje wzrost liczby opisów bibliograficznych i egzemplarzy we wspólnej bazie komputerowej BUŁ i bibliotek zakładowych UŁ.

	I 2005	I 2006	I 2007	I 2008	I 2009	I 2010
Liczba wszystkich opisów bibliograficznych	111790	142947	174134	211761	252592	**309492**
Liczba opisów bibliograficznych czasopism	2518	4286	5773	7759	10275	**12145**
Liczba opracowanych egzemplarzy	153828	215443	290585	370568	472956	**582150**
Liczba wol. w wolnym dostępie			61000	99749	122690	**135991**
Liczba wol. „W" w wolnym dostępie				12130	12678	**12888**

W 2009 roku w tworzeniu wspólnej bazy aktywnie uczestniczyło wraz z BUŁ 16 bibliotek zakładowych i Biblioteka American Corner.

Liczba egzemplarzy poszczególnych bibliotek zakładowych w bazie BUŁ w latach 2007-2009

Nazwa biblioteki	XII 2007	XII 2008	XII 2009
Biblioteka Wydziału Ek.-Soc.	22169	27157	31897
Biblioteka Polonistyczna	12253	15821	20905
Biblioteka Socjologiczna	7356	12051	15832
Biblioteka Fizyczna	5798	8443	11183
Biblioteka Instytutu Anglistyki	4614	7693	11016
Biblioteka Wydziału Zarządzania	6194	9637	10288
Biblioteka Wydziału Nauk o Wychowaniu	2255	4928	9593
Biblioteka Instytutu Psychologii	7072	8493	9493
Biblioteka Wydziału Prawa	2348	4399	8111
Biblioteka Wydziału Matematyki	3270	5585	7980
Biblioteka Geograficzna	5766	6637	7413
Biblioteka Katedr Germanistyki	**Od 2009 roku**		3186
Biblioteka Instytutu Historii	336	1059	2806
Biblioteka Instytutu Etnologii	698	1801	2657
Biblioteka American Corner	1196	1273	1598
Biblioteka Instytutu Filozofii	**Od 2009 roku**		1572
Biblioteka Instytutu Teorii Literatury	**Od 2009 roku**		1353
Wszystkie biblioteki zakładowe	81325	114977	156883

Liczba egzemplarzy wprowadzonych do bazy BUŁ przez biblioteki zakładowe w latach 2008-2009

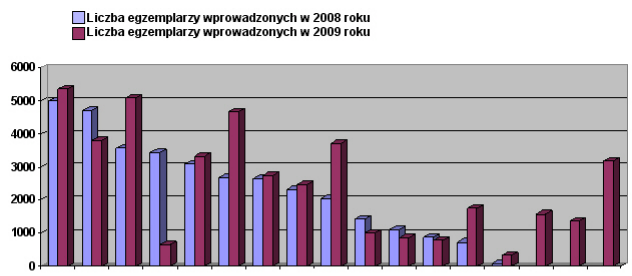

	2008	2009
Biblioteka Wydziału Ek.-Soc.	4988	5353
Biblioteka Socjologiczna	4695	3787
Biblioteka Polonistyczna	3568	5085
Biblioteka Wydziału Zarządzania	3443	649
Biblioteka Instytutu Anglistyki	3079	3329
Biblioteka Wydziału Nauk o Wychowaniu	2673	4670
Biblioteka Fizyczna	2645	2739
Biblioteka Wydziału Matematyki	2315	2474
Biblioteka Wydziału Prawa	2051	3716
Biblioteka Instytutu Psychologii	1421	1002
Biblioteka Instytutu Etnologii	1103	856
Biblioteka Geograficzna	871	776
Biblioteka Instytutu Historii	723	1747
Biblioteka American Corner	77	325
Biblioteka Instytutu Filozofii	Od 2009 roku	1572
Biblioteka Instytutu Teorii Literatury		1353
Biblioteka Katedr Germanistyki		3186

2. Struktura księgozbioru w wolnym dostępie

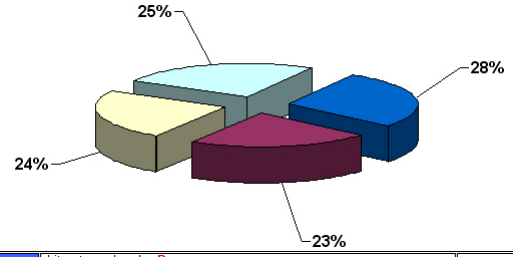

I PIĘTRO	Literatura, Język - P	28748
	Muzyka, Architektura, Sztuki Piękne – M,N	3108
	Oświata - L	4054
	Dzieła treści ogólnej - A	280
	Nauka o książce, Bibliografie, Bibliotekoznawstwo - Z	1511
	Razem	**37701**

II PIĘTRO	Filozofia, Psychologia, Religia - B	12616
	Nauki Pomocnicze Historii - C	1339
	Historia - D,E,F	17108
	Razem	**31063**

III PIĘTRO	Nauki Społeczne - H	27519
	Nauki Polityczne - J	5231
	Razem	**32750**

IV PIĘTRO	Prawo - K	14291
	Nauki Matematyczno - Przyrodnicze - Q	7709
	Geografia - G	4079
	Medycyna - R	3490
	Technika - T	2928
	Wojskowość - U	1102
	Rolnictwo - S	718
	Żegluga - V	160
	Razem	**34477**

3. Udostępnianie

W 2009 roku zarejestrowanych było 31333 aktywnych czytelników:

Rodzaj czytelnika	Liczba czytelników
Słuchacze Łódzkiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku	19
American Corner	1
Pracownicy adm. i techniczni państ. uczelni łódzkich	8
Pracownicy BUŁ i bibliotek zakładowych	235
Pracownik BUŁ + studia	20
Czytelnik zbiorowy	5
Karta obiegowa	5168
Wypożyczenie za kaucją - 1 vol.	136
Wypożyczenie za kaucją - 2 vol.	63
Wypożyczenie za kaucją - 3 vol.	29
Wypożyczenie za kaucją - 4 vol.	9
Wypożyczenie za kaucją - 5 vol.	23
Pracownicy naukowi innych uczelni na terenie Łodzi i woj.	291
Nieaktualne konto	226
Studenci innych państwowych uczelni łódzkich	1093
Studium Języka Polskiego dla Cudzoziemców	47
Pracownicy PWSZ w Skierniewicach	3
Studenci PWSZ w Skierniewicach	5
Tylko na miejscu	7334
Uczniowie Publicznego Liceum Ogólnokształcącego UŁ	28
Doktoranci UŁ	582
Pracownicy naukowi UŁ	693
Pozostali pracownicy UŁ	213
Profesorowie UŁ	175
Studenci UŁ	7944
Studenci UŁ - 2 kierunki	215
Studenci UŁ: prace magisterskie i licencjackie	6209
Studenci UŁ - 2 kierunki: praca magisterska	554
Pracownicy Wydawnictwa UŁ	5
	31333

Liczba czytelników obejmuje wyłącznie tych, którzy mieli aktualizowane konto w 2009 roku i wypożyczyli przynajmniej jedną książkę.
226 czytelników miało na koniec roku 2009 nieaktualne konto biblioteczne, 5168 osób przestało korzystać z biblioteki po podpisaniu karty obiegowej.

Liczba wypożyczeń w poszczególnych agendach BUŁ

Lokalizacja	Wypożyczenia		Przedłużenia	
	2008	2009	2008	2009
Wypożyczalnia i urządzenia do samodzielnych wypożyczeń	194971	**220591**	49762	**64146**
Czytelnia Główna	35232	**31319**	124	**258**
Czytelnia Czasopism	24527	**26348**	0	**20**
Wolny dostęp	1569	**2518**	0	**7**
Razem	256299	**280776**	49886	**64431**

Stopień wykorzystania poszczególnych indeksów podczas poszukiwań w katalogu biblioteki

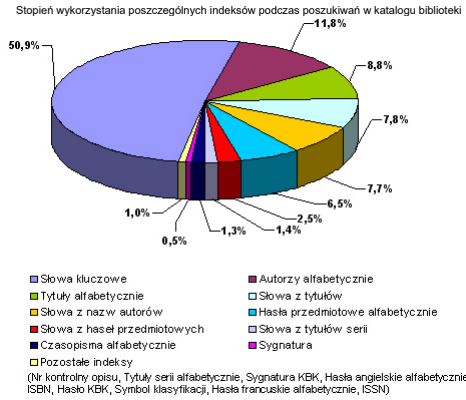

Ponadto korzystano również z wyszukiwania zaawansowanego. **17 196** razy przeszukiwano katalog stosując ograniczenia pod względem kolekcji i **2 403** razy pod kątem lokalizacji egzemplarza. Ogółem złożono w 2010 roku **151 925** zamówień (w tym **148 712** na książki z BUŁ i **3 213** na egzemplarze Biblioteki Wydziału Nauk o Wychowaniu, w której od września 2009 roku wdrożono elektroniczną rejestracje wypożyczeń) i **9 192** rezerwacje egzemplarzy wypożyczonych. Odnotowano **223 882** logowania czytelników na swoje konta.

4. Współpraca z NUKAT

Aktywnie współpracujemy z katalogiem centralnym NUKAT. Zajmujemy 3 miejsce wśród bibliotek współpracujących z centralnym katalogiem pod względem aktywności w zakresie wprowadzonych w 2009 roku rekordów bibliograficznych. Bibliotekarze BUŁ i bibliotek zakładowych nie tylko wprowadzają do NUKAT opisy pełne, zawierające charakterystykę przedmiotową, ale również modyfikują pod tym względem rekordy innych bibliotek importowane do bazy BUŁ. W roku ubiegłym wykonali ok. 7000 takich modyfikacji. Dzięki temu katalog BUŁ zapewnia czytelnikom dodatkowe możliwości wyszukiwania potrzebnej literatury.

Rekordy bibliograficzne wprowadzone do NUKAT przez BUŁ i biblioteki zakładowe w kolejnych miesiącach w latach 2008-2009

	Bibl.Zakł. 2008	BUŁ 2008	Razem 2008	Bibl.Zakł. 2009	BUŁ 2009	Razem 2009
Styczeń	195	1042	1237	289	1033	1322
Luty	223	1165	1388	244	1236	1480
Marzec	333	1149	1482	189	1470	1659
Kwiecień	415	1271	1686	162	1257	1419
Maj	226	1173	1399	421	1042	1463
Czerwiec	237	703	940	347	950	1297
Lipiec	286	1553	1839	377	1300	1677
Sierpień	448	2026	2474	98	248	346
Wrzesień				238	949	1187
Październik	191	1720	1911	400	1387	1787
Listopad	196	1741	1937	224	1200	1424
Grudzień	217	971	1188	270	1149	1419
Razem	2967	14514	17481	3259	13221	16480

Wykres aktywności BUŁ I bibliotek zakładowych w zakresie wprowadzania nowych rekordów bibliograficznych do NUKAT

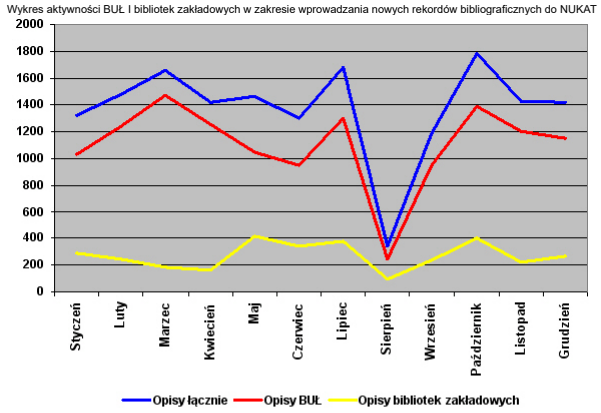

Stopień ujednolicenia rekordów bibliograficznych w bazie BUŁ z NUKAT

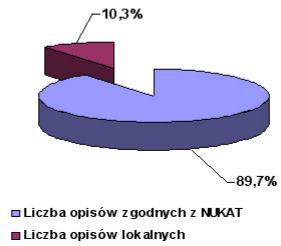

5. Retrokonwersja

Staramy się kontynuować proces retrokonwersji, czyli wprowadzania do bazy wydawnictw wydanych przed 1998 rokiem, skatalogowanych dotychczas wyłącznie w katalogu kartkowym. Liczba tych wydawnictw w bazie systematycznie się zwiększa. W 2008 roku baza komputerowa zawierała 53 309 opisów druków wydanych przed 1998 rokiem. W 2009 roku liczba ta wzrosła do 75 659 rekordów.

Udział rekordów bibliograficznych druków zwartych wydanych przed 1998 rokiem w bazie BUŁ

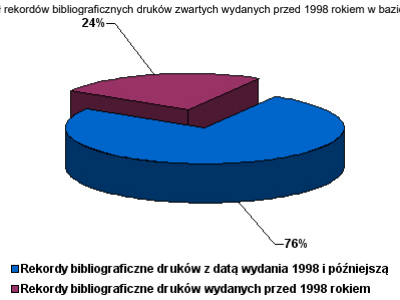

6. Digitalizacja katalogów kartkowych

Aby ułatwić dostęp do katalogów kartkowych BUŁ obejmujących zbiory nieskatalogowane w bazie komputerowej podjęto inicjatywę digitalizacji tych katalogów. W 2009 roku udało się udostępnić czytelnikom w postaci cyfrowej katalogi trzech Sekcji Oddziału Zbiorów Specjalnych BUŁ - Kartografii, Ikonografii i Starych Druków. Katalogi te dostępne są ze strony www Biblioteki. Kontynuowany jest również proces digitalizacji głównego katalogu alfabetycznego.

7. Biblioteka cyfrowa

Zwiększa się zasób Biblioteki Cyfrowej UŁ, która oprócz systematycznie uzupełnianej kolekcji czasopism XIX i XX wieku zawiera obecnie również kolekcje zbiorów ikonograficznych i muzykaliów. Pierwsza z nich obejmuje rysunki Wacława Kondka znajdujące się w zbiorach BUŁ i dostępna jest wyłącznie w sieci wewnętrznej biblioteki ze względu na prawa autorskie. Druga została utworzona dzięki dotacji Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego i obejmuje wybrane unikalne druki muzyczne z XIX w., których oryginały również znajdują się w naszych zbiorach. Dzięki statystykom oferowanym przez oprogramowanie Libra możemy śledzić m.in. wzrost liczby publikacji w bibliotece cyfrowej i liczbę odwiedzających ją czytelników. Poniżej prezentujemy dwa wykresy ilustrujące te właśnie zjawiska:

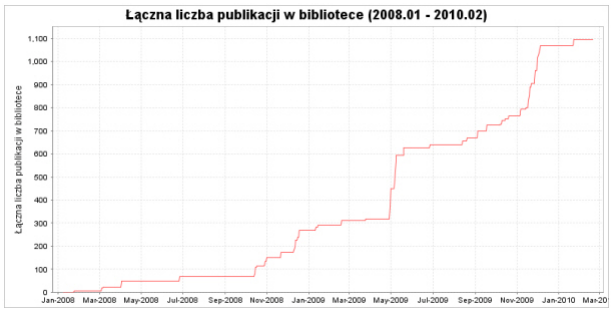

Ogólna liczba publikacji w Bibliotece Cyfrowej UŁ wynosi 310. W 2008 roku odwiedziło nas 20 342 czytelników.

Podsumowując rok 2009 jesteśmy zadowoleni z osiągniętych wyników, ale nie znaczy to, że nie będziemy dążyć do realizacji dalszych planów mających na celu jak najpełniejsze zaspokojenie potrzeb naszych czytelników. Zamierzamy w dalszym ciągu kontynuować prace związane z digitalizacją zbiorów biblioteki, nie tylko w celu ochrony materiałów oryginalnych, ale również dla zapewnienia naszym czytelnikom jak najszerszego dostępu do cennych kolekcji za pośrednictwem Biblioteki Cyfrowej. Będziemy kontynuować proces wprowadzania do katalogu komputerowego BUŁ starszych wydawnictw, prezentowanych dotychczas wyłącznie w katalogach kartkowych. Proces ten obejmować będzie wybrane kolekcje oraz te wydawnictwa, które wzbogaca zasób zbiorów w wolnych dostępie zgodnie z potrzebami poszczególnych wydziałów UŁ. Zamierzamy kontynuować współpracę z katalogiem centralnym NUKAT i utrzymać wysoką pozycję wśród bibliotek współpracujących. Mamy nadzieję, że BUŁ będzie miejscem przyjaznym dla naszych czytelników. Aby to osiągnąć potrzebny jest nam kontakt z Państwem. Adresy e-mail są cały czas do Państwa dyspozycji.

(MA)

Statystyki dotyczące udostępniania obejmujące korzystanie na miejscu z księgozbioru w wolnym dostępie oraz z księgozbiorów podręcznych w poszczególnych agendach BUŁ.

Liczba książek i czasopism udostępnionych na miejscu w poszczególnych agendach BUŁ

Lokalizacja	Udostępniono (jedn.)
Wolny dostęp (piętra I-IV)	442 549
Księgozbiór dydaktyczny w wolnym dostępie	32 835
Czytelnia Główna	31 374
Czytelnia Czasopism	29 811
Oddział Zbiorów Specjalnych	18 049
Oddział Informacji Naukowej	6 566
Cymelia	351
RAZEM:	**561 535**

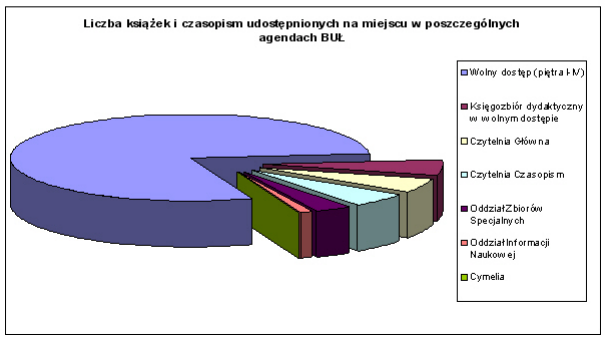

Liczba udostępnionych artykułów z elektronicznych baz czasopism w latach 2007-2009

	2007	2008	2009
American Chemical Society (ACS)	9 989	10 797	10 276
EIFL Direct (EBSCOhost)	56 826	32 516	31 344
Gazeta Wyborcza	brak statystyk	brak statystyk	1 590
GMID	1 710	1 935	nie prenumerujemy
ISI Emerging Markets	97 754	156 596	141 326
Nature	-	1 030	508
Sage	-	4 564	3 912
Serwis LINK (SPRINGER + KLUWER)	8 076	11 081	11 635
Science Direct On Site (ELSEVIER)	67 110	80 367	95 565
SCOPUS	6 884	9 658	14 758
Serwis Wiley Inter Science	4 634	6 777	8 296
TGL	-	-	6 755
RAZEM:	**252 983**	**315 321**	**325 965**

Liczba książek i czasopism udostępnionych na miejscu w wolnym dostępie z podziałem na piętra I-IV

	I	II	III	IV	
styczeń	8077	5949	15624	9923	
luty	6271	5983	15253	10848	
marzec	9147	7691	21086	15936	
kwiecień	7830	5771	17788	12921	
maj	7675	5839	18289	12480	
czerwiec	7032	4749	12832	9612	
lipiec	3947	3303	6621	3795	
sierpień	1959	1206	3700	2282	
wrzesień	5281	2972	10371	6619	
październik	8619	5045	15298	12414	
listopad	8903	5811	21265	15186	
grudzień	7671	5449	18108	12118	
RAZEM:	**82412**	**59768**	**176235**	**124134**	**442549**

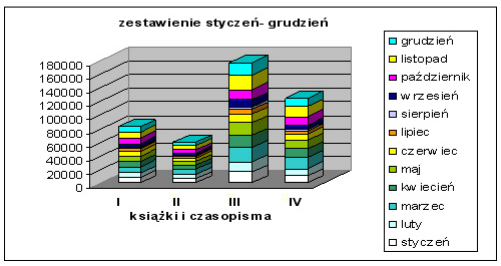

Liczba godzin korzystania z Internetu z podziałem na piętra I-IV

	I	II	III	IV	
styczeń	764	699	889	682	
Luty	744	682	1019	748	
marzec	932	881	1136	940	
kwiecień	889	587	1052	730	
Maj	968	664	1497	769	
czerwiec	963	856	1165	775	
lipiec	520	348	408	195	
sierpień	232	221	207	129	
wrzesień	945	464	917	572	
październik	953	541	1052	724	
listopad	807	590	1143	617	
grudzień	622	505	866	512	
RAZEM:	**9339**	**7038**	**11351**	**7393**	**35121**

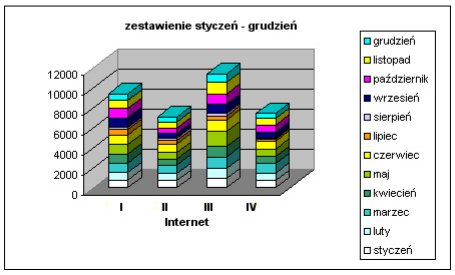

Liczba książek i czasopism udostępnionych na miejscu w wolnym dostępie w latach 2007-2009

	2007	2008	2009
styczeń	16344	28889	39573
Luty	15535	28421	38355
marzec	22747	30254	53860
kwiecień	20802	36444	44310
maj	23317	32969	44283
czerwiec	17493	26642	34225
lipiec	13097	17336	17666
sierpień	0	0	9147
wrzesień	11076	19466	25243
październik	22142	35787	41376
listopad	25730	37403	51165
grudzień	22965	35219	43346
RAZEM:	**211247**	**328830**	**442549**

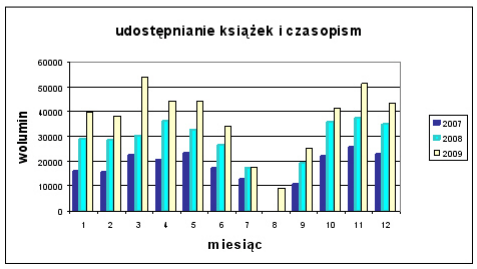

Liczba godzin korzystania z Internetu w latach 2007-2009

	2007	2008	2009
styczeń	1944	3667	3034
luty	1651	3084	3193
marzec	2603	2713	3889
kwiecień	1989	3546	3258
maj	2501	3454	3898
czerwiec	2638	3621	3759
lipiec	1260	1543	1471
sierpień	0	0	789
wrzesień	1552	2336	2898
październik	4034	4145	3270
listopad	3589	3201	3157
grudzień	3033	2806	2505
RAZEM:	**26793**	**34116**	**35121**

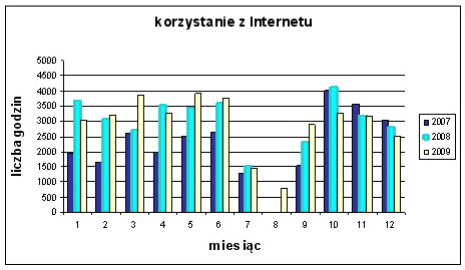

(TP)

Zbiory kartograficzne w Bibliotece Cyfrowej UŁ

Z przyjemnością informujemy naszych czytelników, że w Bibliotece Cyfrowej UŁ pojawił się pierwszy egzemplarz z kolejnej kolekcji zbiorów specjalnych BUŁ - Kartografii. Panowie Grzegorz Łukasiewicz i Sebastian Szczurtek zeskanowali mapy znajdujące się w zasobach Sekcji Kartografii BUŁ, aby wykorzystać je do przygotowywanych przez siebie rozpraw doktorskich na Wydziale Nauk Geograficznych i przekazali ich kopie naszej bibliotece. W ramach wdzięczności za udostępnienie cennych materiałów, zeskanowali również dodatkowo część zbiorów wybranych przez p. Dorotę Bartnik z Sekcji Kartografii. Znalazły się wśród nich dokumenty kartograficzne o szczególnym znaczeniu dla badań regionalnych oraz takie, które nie mogą być udostępniane ze względu na ich unikatowość bądź zły stan zachowania. Pliki z wcześniej zeskanowanymi dokumentami poddano obróbce technicznej w programie graficznym; zamieszczono także ich krótkie opisy bibliograficzne. Prace te wykonali: Dorota Bartnik i dr Adam Bartnik (Wydział Nauk Geograficznych). Zbiory będą sukcesywnie wprowadzane do Biblioteki Cyfrowej UŁ. Pierwszym udostępnionym dokumentem jest *Special Karte von Süedpreussen : mit Allergrösster Erlaubniss aus der Königlichen grossen topographischen Vermessungs-Karte, unter Mitwürkung des Directors Langner* - David Gilly. Bardzo dziękujemy zarówno panom Grzegorzowi Łukaszewiczowi i Sebastianowi Szczurtkowi za zeskanowanie cennej kolekcji jak i Państwu Dorocie i Adamowi Bartnik za ogromny wkład w jej fachowe opracowanie.

Bibliotekarstwo według Bolesława Świderskiego

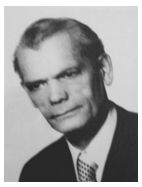

Najnowsza książka: ***Bibliotekarstwo według Bolesława Świderskiego - myśl, praktyka, dydaktyka*** pod. red. Stanisławy Kurek-Kokocińskiej wydana w 2009 r. przez Łódzkie Towarzystwo Naukowe zawiera zebrane wspomnienia o Profesorze Bolesławie Świderskim. Na zawartość prezentowanego tomu składają się materiały pokonferencyjne z sesji naukowej, która miała miejsce w Katedrze Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej UŁ. Sesji tej towarzyszyła wystawa prezentowana w Bibliotece Uniwersytetu Łódzkiego pt. *W służbie książki i czytelnika - Prof. Bolesław Świderski 1917-1988*. Książka ta jest zbiorem wspomnień o Bolesławie Świderskim, prezentuje jego życie i dokonania zawodowe. Autorami artykułów zamieszczonych w publikacji są osoby, które znały i współpracowały na gruncie zawodowym i prywatnym z Bolesławem Świderskim, m.in. Ryszard Żmuda, Jan Janiak, Hanna Tadeusiewicz, Stanisława Kurek - Kokocińska, Zbigniew Żmigrocki, Artur Jazdon, Wanda Pindlowa. Każdy z autorów opisuje odrębną sferę działalności Profesora.
Hanna Tadeusiewicz prezentuje łódzki okres działalności Bolesława Świderskiego, jako Dyrektora Biblioteki UŁ i kierownika Katedry Bibliotekoznawstwa Informacji Naukowej, a także wspaniałego nauczyciela akademickiego.
Ryszard Żmuda przywołuje swoje prywatne wspomnienia dotyczące Profesora, którego był współpracownikiem. Pisze: "*pamiętam go jako człowieka szlachetnego, bezinteresownego, godnego najwyższego szacunku. Nieprawdziwe jest stwierdzenie, że każdego można zastąpić*".

Zbigniew Gruszka dokonuje analizy tematycznej prac magisterskich i dysertacji doktoranckich powstałych pod kierunkiem Bolesława Świderskiego. Wśród nich można wymienić np. prace Jadwigi Koniecznej pt. *Dzieje bibliotek łódzkich w latach 1890-1919* czy Magdaleny Kwiatkowskiej *Historia Bibliotek w Piotrkowie Trybunalskim*.
Wanda Pindlowa natomiast przedstawiła problematykę współpracy krajowej i zagranicznej bibliotek w zakresie informacji naukowej.

Jan Janiak dokonał rekonstrukcji poglądów Prof. Świderskiego na kwestie współpracy bibliotek naukowych w zakresie gromadzenia zbiorów bibliotecznych, podkreślając rolę współpracy i specjalizacji bibliotek.
Artur Jazdon natomiast zwraca uwagę na problematykę zabezpieczania zbiorów porzuconych i poniemieckich, prezentując poznański okres działalności Profesora.

Stanisława Kurek-Kokocinska przedstawiła opracowanie na temat klasyfikacji dziesiętnej i katalogów rzeczowych na tle publikacji Bolesława Świderskiego. Podała również bibliografię podmiotową i przedmiotową Profesora.
Poprzez lekturę omawianej pozycji otrzymujemy pełny obraz i bogatą prezentację sylwetki Bolesława Świderskiego - bibliotekarza i dydaktyka zasłużonego dla łódzkiego środowiska bibliotekarskiego.

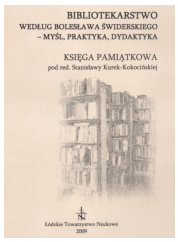

(AP)

PEN Club - 85 lat działalności w Polsce

PEN Club (ang. pen - pióro, oraz skrót pierwszych liter słów: *Poets, Essayists, Novelists*) - międzynarodowe stowarzyszenie pisarzy założone w 1921 roku w Londynie w celu promowania przyjaźni oraz intelektualnej współpracy pomiędzy pisarzami z całego świata. Kieruje się zasadą, że literatura spełnia istotną rolę w rozwoju współpracy międzynarodowej. Jest to organizacja niepolityczna i pozarządowa, związana z UNESCO oraz z Komisją Ekonomiczno-Społeczną Narodów Zjednoczonych. Inicjatorami powstania PEN Club w Anglii byli Joseph Conrad, John Galsworthy i Gilbert Keith Chesterton. Wówczas też powstała Karta PEN, której przestrzegać ma każdy członek tej międzynarodowej federacji. Karta zobowiązuje swoich członków, by występowali przeciwko każdej formie tłumienia wolności słowa w kraju i w społeczności, do której należą oraz by walczyli o wolność prasy i o swobodną krytykę rządów i administracji.

Założycielem Polskiego Klubu Literackiego PEN w 1925 roku i pierwszym jego prezesem był Stefan Żeromski. Kolejno funkcję prezesów pełnili: Jan Lorentowicz (1925-1927), Ferdynand Goetel (1927-1933), Jan Parandowski (1933-1978), Juliusz Żuławski (1978-1990), Artur Międzyrzecki (1991-1996), Jacek Bocheński (1997-1999), Janusz Maciejewski (1999-2001), Władysław Bartoszewski (2001-2010, od 2010 prezes honorowy), Adam Pomorski (2010-).

Delegaci polscy Tadeusz Boy-Żeleński i Jarosław Iwaszkiewicz wystąpili po raz pierwszy na 3. Światowym Kongresie PEN w Paryżu w 1925 roku. Dwa lata później gościem polskiego PEN Clubu był Thomas Mann. W roku 1930 obradował światowy Kongres PEN w Warszawie.

Podczas II wojny światowej działalność w okupowanej Polsce stała się niemożliwa. PEN działał "na wygnaniu" pod kierownictwem Marii Kuncewiczowej w Londynie.

Wkrótce po ustaniu zmagań wojennych Polski PEN Club powrócił do swoich tradycji przedwojennych. Stało się to możliwe dzięki staraniom prezesa Jana Parandowskiego i grupie towarzyszących mu pisarzy, wśród których znaleźli się Maria Dąbrowska, Jarosław Iwaszkiewicz, Tadeusz Breza, Zofia Nałkowska. W 1958 roku zorganizowano Międzynarodowe Spotkanie Tłumaczy Literackich w Warszawie. Pod rządami komunistycznymi Polski PEN Club skupiał elitę pisarzy stosując głównie bierny opór wobec presji politycznej władz. Po ogłoszeniu stanu wojennego w 1981 roku przez krótki czas odbywały się zebrania członków w obozach internowanych. Przymusowo rozwiązany zarząd stowarzyszenia (1983), nie chcąc uznać władzy komisarycznej, "uśpił" polskie centrum w porozumieniu z Międzynarodowym PEN. Walka o przywrócenie legalnej działalności trwała do roku 1988. Przez siedem lat nie odbywały się żadne konferencje ani spotkania, zarząd utrzymywał jednak łączność ze swoimi członkami w kraju, zajmując się zwłaszcza pomocą socjalną. Aktywność i znaczenie Polskiego PEN Clubu wzrosły w latach 90. za prezesury Artura Międzyrzeckiego.

PEN Club składa się z oddziałów lokalnych, które reprezentują swoich członków. Członkostwo dostępne jest dla pisarzy, dziennikarzy, tłumaczy, historyków oraz wszystkich zaangażowanych na polu literatury niezależnie od narodowości, rasy czy religii. Każdy z członków musi podpisać regulamin PEN Clubu i tym samym go przestrzegać. Stowarzyszenie organizuje publiczne odczyty, dyskusje literackie, konferencje międzynarodowe (np. konferencja polsko-ukraińska, Kraków, 1998), spotkania z autorami zagranicznymi. W ostatnim dziesięcioleciu goszczeni byli m.in. Josip Brodski, Friedrich Dürenmatt, Umberto Eco, Allen Ginsberg, Günter Grass, Seamus Heaney, Miroslav Holub, György Konrad, Mario Luzi, Claudio Magris, Bułat Okudława, Amos Oz, Martin Walser.

Nagroda im. Jana Parandowskiego jest literackim wyróżnieniem PEN Clubu, przyznawanym corocznie od 1988 r. Wśród laureatów nagrody znaleźli się m.in. Zbigniew Herbert (1989), Gustaw Herling-Grudziński (1990), Leszek Kołakowski (1992), Stanisław Lem (1994), Ryszard Kapuściński (1995). W 2009 roku nagrodę tę odebrała Julia Hartwig za całokształt twórczości.

(AK)

Wizyta w Santander

W dniach 8-12.02.2010 uczestniczyłam w szkoleniu służbowym w ramach programu Erasmus na Uniwersytecie Kantabryjskim w Santander. W szkoleniu brały udział jeszcze trzy osoby: Friedericke Debatin z Niemiec, Mine Kayican z Turcji oraz Marlena Kościelska-Sarba (Warszawa).
Santander to nieduże miasto (ok. 200 tys. mieszkańców) na północy Hiszpanii, posiadające komercjalny port morski oraz będące znanym atlantyckim kurortem. Rejon Kantabrii charakteryzuje się pięknym ukształtowaniem terenu, skalistym wybrzeżem i piaszczystymi plażami. Łagodny klimat, pozbawiony upałów i mrozów jest wyjątkową atrakcją dla turystów. Bliskość pięknych szczytów Picos de Europa (panoramę gór widać w pogodne dni z miasta), opadające gwałtownie w dół ulice i domy stojące na skalnych klifach dostarczają niezapomnianych wrażeń.
Universidad de Cantabria to młoda uczelnia - istnieje od 1972 roku. Kształci młodzież z wielu rejonów świata (językiem wykładowym jest, obok hiszpańskiego, angielski i chiński) w dziedzinach technicznych (inżynieria morska i lądowa), medycynie i pielęgniarstwie, naukach matematyczno-przyrodniczych, a także humanistycznych - pedagogice, historii i filozofii.
System biblioteczny składa się z centrum administracyjnego (dyrekcja i administracja), Sekcji Systemów Dokumentacji (zajmuje się technologią informatyczną i bazami danych), Sekcji Przetwarzania Dokumentów (sprawuje pieczę nad bazami danych i czasopismami elektronicznymi, współpracuje z Dialnetem) oraz Sekcji Zarządzania Dokumentami (zakup, subskrypcja, dary, wstępne opracowanie zbiorów). Osiem bibliotek wydziałowych podzielonych jest na trzy sekcje, z których każda posiada swojego dyrektora: Ciencia y Technología (Nauka i Technologia) - pięć bibliotek, Biociencias i Ciencias de Salud (Nauki Biologiczne, Medycyna i Pielęgniarstwo) - jedna biblioteka oraz Ciencias Sociológicas y Humanistas (Nauki Socjologiczne i Humanistyczne) - dwie biblioteki.
Materiały w każdej bibliotece zorganizowane są wg trzech poziomów: dla studentów (students), dla nauczycieli akademickich (teachers) i dla naukowców (researchers). W większych bibliotekach - np. prawno-ekonomicznej - podział ten jest podkreślony ustawieniem zbiorów na piętrach. Pełny dostęp do materiałów posiadają wszyscy czytelnicy, a organizacja zbiorów ma na celu jedynie ułatwienie poszukiwań. W bibliotekach obowiązuje pełny wolny dostęp, ale trzeba dodać, że nie są to duże instytucje - całość zbiorów liczy ok. 600 000 tradycyjnych dokumentów oraz kilkanaście tysięcy płyt CD i DVD. Bardzo duże natomiast są zbiory elektroniczne oraz zasoby baz danych.

El Palacio de Deportes
(Pałac Sportu) w Santander

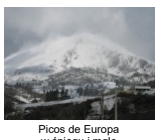
Picos de Europa
w śniegu i mgle

Widok miasta od strony
Zatoki Santader

Budynek uniwersytecki

Budynek uniwersytecki

W Hiszpanii system bibliotek publicznych jest bardzo ograniczony, dlatego biblioteki uniwersyteckie obsługują także czytelników danego regionu.
Godziny otwarcia bibliotek to w roku akademickim 9.00-21.00, ale w okresie sesji egzaminacyjnych są znacznie wydłużane - do trzeciej, piątej nad ranem. Decyzję o wydłużeniu czasu pracy podejmują wspólnie studenci, dyrekcja i pracownicy biblioteki, a zatwierdza rektor UC.
Katalog komputerowy bibliotek wydziałowych jest wspólny, zawiera wszystkie dokumenty dostępne w ich zbiorach, umożliwia zamawianie zbiorów z domu przez internet.
W bibliotekach - obok zbiorów naukowych - znajduje się beletrystyka i literatura popularna, a wygodne fotele umożliwiają lekturę na miejscu.
Książki wypożyczane są do domu na bardzo krótkie okresy - jeden do dwóch tygodni, biblioteki tętnią życiem, jest w nich mnóstwo studentów, którzy na miejscu uczą się i piszą prace dyplomowe. Uniwersytet umożliwia również swoim studentom wypożyczenie laptopa, z którego można korzystać na terenie kampusu.
Wizyta w Uniwersytecie Kantabryjskim była dla mnie ciekawym doświadczeniem i wzbogaciła moją wiedzę o organizacji bibliotek uniwersyteckich.

(JJW)

Setna rocznica śmierci Marka Twaina

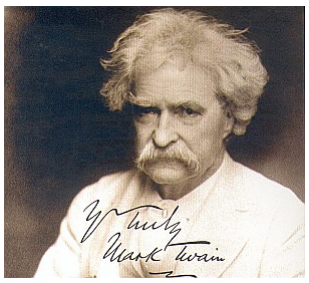

Zbliża się właśnie setna rocznica śmierci Samuela Clemensa, wybitnego amerykańskiego pisarza, znanego szerokiej publiczności jako Mark Twain. Był on człowiekiem obdarzonym nie tylko niezwykłym talentem gawędziarza, ale także ogromnym poczuciem humoru, dystansem do siebie, pojmującym życie jako nieustającą przygodę, niosącą radość i nowe doświadczenia.

Urodził się jako Samuel Langhorne Clemens 30.11.1835 na Florydzie. Dzieciństwo spędził w miasteczku Hannibal nad Missisipi. Był dzieckiem żywym, niesfornym, szukającym najdzikszych przygód. W dzieciństwie dziewięć razy o mało nie utonął. Kiedy pewnego razu odzyskał przytomność po wyciągnięciu z pobliskiej sadzawki, jego matka powiedziała: "Chyba nie było zbyt dużego niebezpieczeństwa. Ludzie urodzeni, by ich powiesić, w wodzie mogą czuć się bezpieczni".

W tamtych czasach - połowie dziewiętnastego wieku - Stany Zjednoczone pełne były szukających przygód awanturników i wśród takich ludzi wychowywał się pisarz. Bywał świadkiem niezwykłych czynów, widywał morderstwa na ulicy i sam realizował pomysły, które ocierały się o chuligaństwo.

Wszystkie te przeżycia znalazły odzwierciedlenie w powieściach o Tomku Sawyerze i Hucku Finnie. Na ich stronach pisarz uwiecznił charaktery najbliższych przyjaciół i rodziny, a także wiele wydarzeń, które faktycznie miały wtedy miejsce.

Dzieciństwo jednak - przynajmniej według dzisiejszych standardów - trwało krótko. Po śmierci ojca, w wieku 12 lat Sam Clemens zaczął terminować jako chłopiec do składu czcionek w miejscowej gazecie w Hannibal. Pracował w różnych pismach, również w Nowym Jorku i Filadelfii, do 18 roku życia. Pędzony chęcią przeżycia nowej przygody chciał popłynąć do Amazonii, ale los (a raczej brak funduszy) rzucił go na rodzime rzeki, które od dziecka kochał i rozumiał.

Pisarz nie był typem oderwanego od życia literata, chodzącego z głową w chmurach. Lata spędzone na pracy pilota rzecznego na Missisipi i Missouri nauczyły go dokładności, kazały wsłuchać się w rytm rzeki. Były wielką przygodą, ale życie na statku bywało bardzo twarde. Samo pilotowanie parowca na nieoznaczonej rzece, wśród pozbawionych świateł statków i bez wszechobecnej dziś elektroniki wymagało wielkiej wiedzy i swoistego instynktu. Swoje doświadczenia opisał w książce *Życie na Missisipi*. Świetnie zapowiadającą się karierę pilota rzecznego przerwała wojna secesyjna.

W czasie wojny udał się do miasteczka Carson City w Nevadzie, gdzie prowadził życie pogranicznika-pioniera i górnika, ogarniętego gorączką złota. Bogactwo dzikiej przyrody, wojnę z Indianami, szaleństwo wokół wydobycia złota w tamtych czasach Twain opisał w książce *Pod gołym niebem*.

Poszukując złota, dawniej świetnie prosperujący pilot rzeczny popadł w długi. I wtedy właśnie okazało się, że może zacząć zarabiać na utrzymanie piórem. Literatura stała się złotą żyłą, odnalezioną przez Sama Clemensa podczas miesięcy kopania. Pierwszą gazetą, z którą zaczął współpracować był wydawany w Virginia City w Newadzie "Territorial Enterprise". Wtedy też pisarz przyjął pseudonim Mark Twain - jest to stary marynarski zwrot używany przez prowadzących statki, który oznacza dwa sążnie wody (ponad 4 metry), głębokość uznawaną za bezpieczną dla statków.

Młody pisarz szybko zaczął się cieszyć sławą, najpierw na Zachodnim Wybrzeżu USA, potem w całym kraju, a następnie na świecie. Odbył wiele podróży, których echa możemy znaleźć w jego twórczości (np. w zbiorze *Prostaczkowie za granicą*).

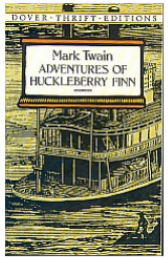

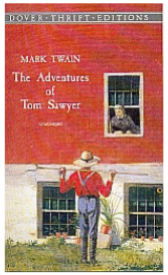

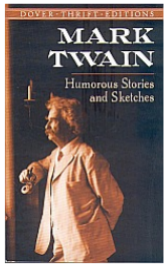

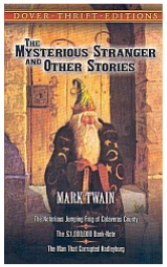

Pisarz kilka lat spędził w Wielkiej Brytanii, a Uniwersytet w Oxfordzie nadał mu w 1907 r. tytuł doktora honorowego literatury. Anglia oszalała na punkcie Marka Twaina. Zdarzyło się raz, że na jednym z wielkich przyjęć wymieniano imiona dystyngowanych gości, a po każdej prezentacji pojawiały się brawa. Mark, który była zajęty rozmową z sąsiadem i nie słuchał przemówień, również bił brawa w zależności od reakcji pozostałych - głośno lub cicho. W końcu padło jakieś imię, po którym nastąpiła burza oklasków. To musiał być wielki człowiek i Twain, nie chcąc odstawać od reszty z całych sił uderzał w dłonie nawet wtedy, gdy oklaski ucichły. "Cóż to za imię oklaskujemy?" - spytał sąsiada. "Marka Twaina" - padła odpowiedź.

Pisarz zmarł 21.04.1910 w swoim domu w Redding.

Wszystkie dane biograficzne i anegdoty pochodzą z książek: *Mark Twain* Alberta Bigelowa Paine (Kielce 2005) oraz *Mark Twain* Larzera Ziffa (Oxford 2004).

(JJW)

Polecamy - wybrane nowości książkowe BUŁ (01.IV.2009)

POLSKIE

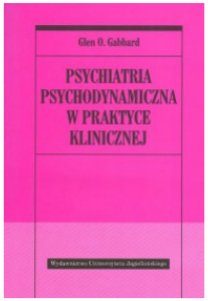

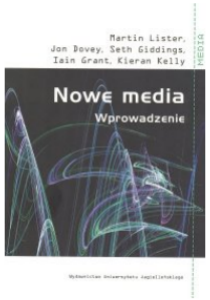

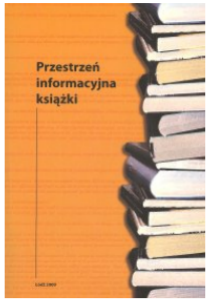

ZAGRANICZNE

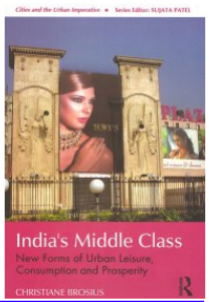

(książki będą dostępne dla Czytelników po opracowaniu i wprowadzeniu do bazy)